

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 1742/99

בפני: כבוד השופט מ' חשין
כבוד השופטת ט' שטרסברג-כהן
כבוד השופטת ד' ביניש

המערערים: 1. יאסר דכא
2. זיאד דכא
3. נואר דכא
4. בילאל דכא

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דין בית המשפט המחוזי
בת"א-יפו מיום 28.12.98 בת"פ 10301/98
שניתן על ידי כבוד השופט ד"ר ע' מודריק

בשם המערערים: עו"ד שרמן משה

בשם המשיבה: עו"ד אפרת ברזילי

בשם שירות המבחן: ג' זהבה מור

פסק-דין

השופטת ד' ביניש:

לפנינו ערעורם של ארבעה אחים אשר נידונו לתקופות מאסר שונות לאחר שהורשעו על פי הודאתם
בתקיפה הגורמת חבלה של ממש בנסיבות מחמירות ובעבירה של איומים.

סיפור המעשה בקצרה הוא, כי המערער 1 גילה שנגנב מביתו סכום של \$ 60,000 וחשדו נפל על
קרוב משפחתו, הוא המתלונן טאלב דכא. ביום 30.8.98, בשעות הערב, הגיעו ארבעת המערערים לביתו של
טאלב, ודרשו ממנו להשיב את הכסף הגנוב. טאלב הכחיש כל קשר לגניבה; נוכח הכחשתו - דרשו ממנו

המערערים להצטרף אליהם ברכבם אל מסגד "חסן-בק", כדי שישבע בקוראן שלא גנב את הכסף. טאלב הצטרף אל המערערים בניסיעה למסגד, ובהיותם שם, תקפו אותו ארבעת המערערים והיכוהו מכות נמרצות באלות עץ ובידיים, בראשו ובכל חלקי גופו, ואיימו להורגו אם לא ישיב את הכסף. כתוצאה מהתקיפה, נגרמו לטאלב חבלות חמורות בכל חלקי גופו, ובמיוחד בפניו. החבלות המזעזעות בעוצמתן נראו היטב בתמונות שצולמו במשטרה ושהוגשו לבית המשפט.

בית המשפט המחוזי שקל את כל נסיבות העבירה והעבריינים, לרבות תסקיר קצין המבחן אשר המליץ שלא להטיל עונשי מאסר על המערערים. עם זאת, הגיע בית המשפט למסקנה כי רק עונש מאסר הולם את נסיבות המעשה הבריוני שביצעו. לפיכך, הטיל על שני המערערים הראשונים עונש מאסר של 30 חודשי מאסר, מהם 18 חודשים לריצוי בפועל והיתרה על תנאי; המערער 3 נידון ל- 36 חודשי מאסר, מהם 21 חודשים לריצוי בפועל; על המערער 4 נגזרו 30 חודשי מאסר, מהם 15 חודשים לריצוי בפועל. השופט המלומד הבחין בין העונשים על רקע עברם הפלילי של המערערים וחלקם היחסי בפרשה.

בפניו, טען סניגורם המלומד של המערערים כל שניתן לטובת מרשיו. הוא הרחיב את הדיבור על היותם בני משפחה נורמטיבית בדרך כלל; הוא עמד על כך שפרנסת המשפחה כולה תפגע קשות אם ארבעת המערערים ייכנסו לבית הסוהר, והדגיש כי המערערים מפרנסים לא רק את משפחותיהם הקרובות - נשותיהם וילדיהם, אלא גם עול הפרנסה של יתר בני משפחתם - אחיות, אח ואם - עליהם; הסניגור ביקש לראות במעשה, מעשה חד פעמי שאינו מלמד על סיכון הנשקף ממערערים אלה לחברה. עוד הרחיב הסניגור את הדיבור על הסכם "סולחה" שנעשה בין המערערים למתלונן ומשפחתו.

שרות המבחן המליץ על כך שהמאסר ירוצה בעבודות שרות, בהתחשב בנסיבותיו של כל אחד מן המערערים.

שקלנו את כל טענותיו של בא כוח המערערים, ולא שוכנענו כי בית המשפט יכול להותיר אירוע חמור כפי שהתרחש בפרשה זו, ללא תגובה עונשית המתבטאת במאסר בפועל. צודקת התובעת המלומדת בטענתה כי מה שמכריע את הכף בענין שלפנינו הוא חומרת המעשה, והחירות שנטלו לעצמם ארבעת המערערים בעשיית דין עצמי. המערערים עשו שפטים במתלונן אשר חשדו בו בגניבה, כאילו אין דין ואין דין בישראל, וכאילו סמכויות החקירה והענישה מסורות לבעל הזרוע. ההסתמכות על "הסולחה" שנערכה בחסותם של נכבדי יפו, אף היא מלמדת על גישה כאילו חל דין אחר שהוא מחוץ לערכאות, על המעורבים בביצוע העבירה.

גישה זו לא נוכל לקבל. אכן, עברם הפלילי של המעורבים בעבירה אינו מכביד, אולם המעשה אשר עשו בצוותא הוא חמור ביותר ומחייב תגובה עונשית הולמת. עם זאת, סברנו כי חלקם של המערערים בפרשה ונסיבותיהם האישיות מצדיקים הבחנה נוספת מעבר לזו שנעשתה על ידי השופט קמא בין העונשים של כל אחד מהם.

המערער 1, יאסר, היה כפי הנראה הרוח החיה בפרשה. הוא האח הבכור, ומסע החקירה והנקמה היה בעקבות חשדותיו כי סכום כסף נכבד נגנב ממנו. למערער זה גם הרשעות קודמות בעבירות של תקיפה ואיומים, אם כי הן מעטות ונעברו לפני שנים רבות. לא ראינו להתערב בעונש המאסר שהושת עליו.

למערער 2, זיאד, אין הרשעות קודמות מלבד הרשעה אחת בגין העלבת עובד ציבור. מתסקיר המבחן עולה כי מדובר באדם נורמטיבי אשר הסתבכותו בעבירה היתה כרוכה "במחויבותו המשפחתית"; הוא דואג למשפחתו הגרעינית ולארבעת ילדיו; הארוע השפיע עליו באופן שהוא מגלה היזקקות לטיפול, ושרות המבחן המליץ להעמידו בפיקוחו. בהתחשב בחלקו "בהררכיה" של הארוע ובהמלצת שרות המבחן, החלטנו להפחית את עונשו ולהעמידו על תקופת מאסר של שישה חודשי מאסר בפועל. עונש המאסר על תנאי שהוטל עליו לשלוש שנים מתום ריצוי המאסר, יישאר בתוקפו. כן יועמד המערער 2 בפיקוח קצין מבחן לשנה.

המערער 3, נואר, הוא בעל הרשעות קודמות בעבירות של סמים ועברו הפלילי מכביד בהשוואה ליתר אחיו. לפיכך, נידון לתקופת המאסר הארוכה ביותר. מתסקיר שרות המבחן עולה, כי מערער זה חזר בתשובה, נקי מסמים, משקיע בפעילות חברתית לשם גמילה מסמים, וכן חזר ל"השקיע בדת". על אף כל אלה, לא ראינו כי יש מקום להתערב בעונש שנגזר עליו.

המערער 4, בלאל, הוא צעיר האחים, ללא עבר פלילי. בית המשפט קמא סבר שחלקו בפרשה הוא קטן יותר. מתסקיר המבחן עולה כי הוא עובד לשביעות רצון מעסיקו, ומשקיע בבניית תא משפחתי שהקים לא מכבר. בנסיבות אלה ראינו להקל בעונשו, ואנו מעמידים את עונשו על תקופת מאסר של שישה חודשים. עונש המאסר על תנאי שהושת עליו יעמוד בתוקפו.

לסיכום, אנו דוחים את הערעור ביחס לעונשם של המערערים 1 ו-3, ומקבלים אותו כאמור ביחס למערערים 2 ו-4. הפיצוי למתלונן והקנסות שנפסקו יעמדו בעינם. אנו שוקלים אפשרות להמיר את ריצוי עונשי המאסר של המערערים 2 ו-4 בעבודות שירות. לשם כך מתבקש הממונה על עבודות שרות להמציא לבית משפט זה בתוך 30 יום את חוות דעתו.

המערערים 1 ו-3 יתייצבו לריצוי עונשם ביום 4.7.99 במזכירות הפלילית של בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו עד לשעה 10:00. הערבוביות שהושתו להבטחת התייצבות כל המערערים יעמדו בעין.

ניתן היום, י"ט בסיון התשנ"ט (3.6.99).

שופט

שופט

שופט

העתק מתאים למקור
שמריהו כהן - מזכיר ראשי
N04.99017420